

Zahraníční aktivity LAA ČR

Zpráva viceprezidenta LAA ČR

Jan Fridrich

Viceprezident pro zahraniční záležitosti, průmysl a vnitřní audit

Konference LAA ČR

Praha 26.11.2022

Dlouhodobý cíl zahraničních aktivit LAA ČR

- trvalé sledování vývoje evropské i domácí legislativy
- snaha o informovanost a zabránění negativních dopadů na aktivity LAA ČR.

Aktivity viceprezidenta LAA ČR

- Koordinace zahraničních aktivit ve vztahu k průmyslu a legislativě.
- Podpora zahraničních aktivit sportovních svazů, které si však sportovní záležitosti spravují samy.
- Práce na základě příkazní smlouvy
- V poslední době převážně z domova
- Větší podpora domácí činnosti LAA ČR ve vztahu k výrobcům

Aktivity LAA ČR v organizacích

- EMF (European Microlight Federation) www.emf.aero
 - JF viceprezident,
 - od 2021 druhý delegát Jiří Krajča / v Blois Martin Mareček
 - **Generální konference EMF 2022**
 - proběhla v BLOIS 3. září 2022, informace byla podána v Pilotu č.10
 - MLA flying in Europe <https://emf.aero/mla-flying-in-europe/>
 - Bezpečnostní aplikace SafeSky <https://www.safesky.app/en>
- EHPU (European Hang-gliding and Paragliding Union)
 - prvním delegátem Miroslav Fejt, druhý JF.
 - konference EHPU proběhne až 2023
 - letos se sešla ESaTC Europe safety and training comission, jednání o stavu projektu SERA - informace bude v Pilotu č.11.

Aktivity LAA ČR v organizacích

- ASTM
 - mezinárodní organizace, která tvoří normy
 - JF pracuje ve výkonném výboru komise F.37
- ALV – Asociace leteckých a kosmických výrobců ČR
- nově ALPK **ASOCIACE
LETECKÉHO
A KOSMICKÉHO
PRŮMYSLU**
 - JF zastupoval LAA v představenstvu ALV do 8.11.2022
 - Účast na sedmi jednáních představenstva
- EASA GA Sectorial Committee
 - Prostřednictvím LAMA EUROPE je JF členem této poradní skupiny EASA a má přístup k informacím „z první“ ruky
 - Účast na Webex jednáních

600kg OPT-OUT

- Snaha o zachování stávajícího „komfortu“ létání se SLZ a snaha o vyřešení problémů hmotnosti
- Možnosti OPT-OUT zatím oficiálně využilo již jedenáct zemí:
 - MTOM 600kg: ČR, Německo, Slovensko, Slovinsko, Itálie, Finsko, Rakousko, Švédsko, Bulharsko a Irsko (+ UK)
 - MTOM 500/570 kg: Francie

<https://www.easa.europa.eu/opt-out-article-28-211#group-easa-downloads>

- **Jednání s DULV a DAeC (Německo)**

- 14. 6. 2019 podepsána trojstranná smlouva o harmonizaci technických požadavků na letovou způsobilost mezi LAA ČR, DULV a DAeC.
- V průběhu AERO 2022 proběhla jednání s DULV i DAeC o implementaci této smlouvy.
- Na vrcholové úrovni byla dosažena shoda, ale zatím jsme dále příliš nepokročili k praktickému výkladu jednotlivých bodů předpisu.

600kg OPT-OUT

- **Jednání s BMAA (UK)**

- Průběžná jednání o možnosti uznávání TC a oprávnění k výrobě
- zatím bez výsledku
- Od 19.8.2021 v UK změněna definice UL, umožňuje MTOM 600kg
- Od 8.7. do 19.8.2022 Proběhlo připomínkové řízení BCAR-S – více info [zde](#)
 - Návrh BCAR-S obsahuje následující rozdíly, které LAA komentovala:
 - Minimální síly do řízení a gradient (S 155, S 397)
 - Speciální součinitele (S 619)
 - Požadavky na vývrtky (S 221) – největší problém
- Diskuse s BMAA o schvalování autopilotů:
- BMAA bude akceptovat letadla, která dodržela pravidla LAA pro schvalování autopilotů a předloží české protokoly

600kg OPT-OUT

- **Jednání s Polským ULC**

- Průběžná jednání o možnosti uznávání TC a oprávnění k výrobě
- 14.8.2022 OPT-OUT v Polsku
- 25.10.2022 proběhlo na LAA jednání s polským leteckým úřadem
- Výsledky jsou pozitivní – je připraven návrh bilaterální smlouvy mezi LAA ČR a polským leteckým úřadem ULC, který řeší problematiku vzájemného uznávání typových certifikátů ULL.
- v tomto okamžiku jde prakticky pouze o uznávání typových certifikátů vydaných LAA ČR polským úřadem.
- Byl schválen formulář žádosti a zaslán výrobcům
- Bylo dohodnuto, že výrobce bude žádat o validaci TC přímo polský letecký úřad, který se následně spojí s LAA ČR, která potvrdí platnost a aktuálnost TC.
- V rámci možného sjednocení předpisů jsme diskutovali možnost, že by polský ULC převzal český předpis UL-2/2019.

Čína

- Bilaterální dohoda BTA s CAAC o validaci TC
 - Uzavřenou BTA je nutné vyjednat pro novou 600kg definici ULL podle „nového“ Nařízení 2018/1139.
 - Jde zejména o modifikaci Dodatku A k BTA.
 - Jednání probíhají od dubna 2019, proběhly 3 jednání v Číně a 1 jednání v Praze.
 - Bohužel jednání bylo zmrazeno na základě neuvážených výroků politiků a médií (dnes se dá říci že už z obou stran).
 - Pokud se nepodaří jednání v dohledné době odblokovat, bude spolupráce našich výrobců s Čínou v oblasti ULL velmi problematická.
 - Celkový počet ULL s VTC exportovaných z ČR do Číny od r.2016 je velmi malý (43).
- Počty vydaných exportních certifikátů:
 - 2019: 4
 - 2020: 3
 - 2021: 2
 - 2022: 0

Potenciální hrozby pro SLZ

- Generační obměna v jednotlivých organizacích
- Nevyužitá šance 600kg OPT-OUT – možné problémy s létáním mezi státy
- Netolerantní společnost – větší citlivost na hluk atd.
- Mnohdy neuvážená prezentace na sociálních sítích
- Neustálá honba za výkony UL letadel, která dnes již narážejí na limity UL kategorie
- Náročnější certifikace
- Green Deal
- Drony a U-Space
- EASA Part 21 Light
- SERA – objasní Miroslav Fejt

Létání se SLZ do zahraničí

- Létání se 450kg SLZ (ULL) se VŽDY řídilo národními pravidly a ta nikdy nebyla harmonizována v celé Evropě!
- V některých státech existovala/jí tzv. hostovací pravidla, na základě kterých bylo možné s UL při dodržení několika jednoduchých pravidel letět do jiného státu.
- Princip je docela jednoduchý - pokud letím s UL registrovaném ve státě ve kterém s ním mohu legálně letět se svým pilotním průkazem a mám zákonné pojištění pro zemi do které chci letět tak jsem vítán.
- Pravidla ale nebyla jednotná a pořád platí, že je potřeba si podmínky pro létání s UL v jednotlivých zemích zjistit. [Na webu EMF je publikace MLA Flying Europe](#), kde ty podmínky lze zjistit, ale přesto doporučuji zkontrolovat AIP jednotlivé země.

Létání s ULL do zahraničí v době OPT-OUT

Takže **letět s 600kg OPT-OUT letadlem do zahraničí lze, ALE MUSÍ S TÍM SOUHLASIT STÁT DO KTERÉHO LETÍTE!**

Bohužel OPT-OUT pravidla zatím existují jen pro státy, které jej ohlásily.

Do ČR a Německa není problém, Francie dala jasně najevo, že vše nad jejich vymezení už není ultralight a vyžaduje speciální povolení - informace byla publikována v červenci 2019 [na webu LAA ČR](#).

Spolupráce se státní správou v ČR – základ dobré činnosti LAA ČR

- **Odbor civilního letectví ministerstva dopravy**
 - velmi dobrá spolupráce
 - čas od času narušena nezodpovědností některých pilotů
 - v oblasti jednání kolem OPT-OUT a Annexu I nepostradatelná
- **Úřad civilního letectví**
 - korektní
- **Ministerstvo zahraničních věcí**
 - Byla velmi dobrá spolupráce díky projektu Ekonomické diplomacie
- **Ministerstvo průmyslu a obchodu**
 - Byla velmi dobrá spolupráce

Green Deal – Zelená dohoda pro Evropu

- Záměrem je učinit z Evropy první klimaticky neutrální kontinent na světě.
- Změna klimatu je největší výzvou naší doby. Ale je to také příležitost vytvořit nový model hospodářství.
- Plán této transformace je stanoven v Zelené dohodě pro Evropu.
- Všech 27 členských států Unie se zavázalo, že do roku 2050 přemění Evropu v první klimaticky neutrální kontinent. Proto přislíbily, že do roku 2030 sníží emise nejméně o 55 % oproti roku 1990.
- Evropská komise navrhuje náročnější cíle v oblasti snížení emisí CO₂ u nových osobních automobilů a dodávek.
 - 55% snížení emisí z osobních automobilů do roku 2030
 - 50% snížení emisí z dodávek do roku 2030
 - 0 emisí z nových automobilů do roku 2035
- Komise rovněž navrhuje stanovení ceny uhlíku i pro odvětví letecké dopravy, které mělo dosud výjimku. Součástí návrhu je podpora udržitelných leteckých paliv, a proto by měla být zavedena povinnost používat při všech odletech z letišť v EU udržitelná směsná paliva.

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_cs

Drony a U-Space

- Dalším potenciálním nebezpečím pro létání se SLZ
- Strategické fórum pro drony a U-space
 - LAA ČR je zastoupena JF a prezidentem LAA ČR Alešem Trtilem
 - Doposud 15 jednání - 12. bude 7.12.2021
 - Nová EU legislativa začala platit od 17.1. 2023
 - V tomto okamžiku se nová pravidla nejvíce dotýkají provozovatelů dronů včetně leteckých modelářů, kteří se musí zaregistrovat do nového systému evidence.
- Pro LAA ČR je nejdůležitější ovlivnit zavádění prostoru pro provoz dronů, tzv. U-Space, tak aby pokud možno co nejméně ovlivnily stávající provoz SLZ.

Jde zejména o požadavek evropské legislativy:

 - "Návrh nařízení předpokládá, že bezpečnost letového provozu v prostoru U-space bude za současných technologických možností řešena tím, že dálkově řídicí piloti budou mít situační povědomí o ostatním provozu (pilotovaná letadla budou elektronicky vysílat polohové údaje). Aktuálně není stanovena technologie pro vysílání, ani zdali by se mělo jednat o certifikované, nebo necertifikované zařízení."
- Z toho by vyplývala nutnost, že by SLZ musela být vybavena „krabičkou“ která by vysílala údaje o naší poloze, aby se nám dron mohl vyhnout. Tomu se snažíme zabránit.
- - alternativa aplikace v mobilním telefonu
 - <https://letejtezodpovedne.cz>

EASA Part 21 Light (certifikační postupy)

- Iniciativa EASA PART 21 Light (certifikační postupy) je sice zpožděná, 19.11.2020 proběhl již poslední konzultační seminář, kterého jsem se prostřednictvím svého členství v EASA GA Sectorial Committee zúčastnil. Z důvodu pandemie byl on-line.
- Do 12.12.2020 bylo možné podávat připomínky a předpis měl původně začít platit od poloviny 2021.
- Dvě varianty:
 - Light certified proces – výsledkem je standardní TC, ICAO Compliant
 - Light declared proces – výsledkem je omezený typový certifikát RTC
- **V současnosti je to pro náš systém správy SLZ největší nebezpečí, neboť výrobcům nabízí silně zjednodušené certifikační postupy a vydání ICAO Typového Certifikátu.**
- 22.10.2021 byl vydán návrh nařízení tzv. Opinion No 05/2021
- Evropská komise by měla přijmout a vydat související předpisy během Q3/2022
- <https://www.easa.europa.eu/domains/general-aviation/general-aviation-road-map/part-21-light-making-design-manufacturing-easier#group-easa-downloads>
- [Part 21 Light | EASA Community \(europa.eu\)](#)
- [Opinion 05/2021 | EASA \(europa.eu\)](#)

Výstavy

- AERO Friedrichshafen 2022 26-30.-4.
 - Tradiční dohoda s pořadateli o výměně stánku za inzerci v časopisu Pilot a přednášky.
 - Připravena dohoda o zlevněných vstupenkách pro členy LAA
 - Došlo k výměně managementu AERO
- Francie - Blois, 2.- 4.9.2022 – prezentace LAA v rámci EMF
- výstavy v USA – Sun 'n' Fun, Oskosh

Závěr

- OPT-OUT představuje velkou výzvu a potenciální nebezpečí
- systém, který se nám v ČR podařilo vybudovat funguje uspokojivě
- nenechme si jej zničit kvůli zisku jednotlivců
- čím více budou výrobci chtít navrhovat a vyrábět rychlá a komplikovaná letadla konkurující tradičním letadlům v kategorii CS-23, tím více budeme v ohrožení
- podmínky pro UL létání v ČR jsou ve srovnání se světem vynikající
- pro udržení stávajících podmínek jsou zahraniční aktivity LAA nezbytné. (nejen pro výrobce)

**Děkuji
za
trpělivost!**

kontakt: fridrich@laacr.cz